

TRIÁDA / EDICE DELFÍN
SVAZEK ČTYŘICÁTÝ DRUHÝ

GERTRUDA GOEPFERTO VÁ
R O D O K M E N

GERTRUDA
GOEPFERTOVA'

RODOKMEN

TRIA'DA

© Triáda, 2003

© Gertruda Goepfertová, 2003

Illustrations © Gertruda Goepfertová, 2003

ISBN 978-80-87256-25-1 (PDF)

ISBN 80-86138-42-9 (tištěná kniha)

Obsah

Letos zase / 9

Děda vypravuje / 12

○ Kunemili / 12

○ veselých časech / 13

○ bojácných a nebojsech / 15

○ rozpustilejch / 18

○ Fabiánovi / 20

○ zlém ševci mocipánovi / 23

Vzpomínky paní Hrochové / 29

Holoubě / 34

Doslov / 49

Ediční poznámka / 57

Letos zase

Jsem jako pavouk, honěný smetákem v prachu z rohu do rohu. Když jsem vstupovala do vlaku, měla jsem čisté ruce, ale teď by na nich, zalípaných a špinavých, nepoznal, kdy jsem si je myla naposled.

Na podlaze v kupé je hnědá drť, v ní se válejí slupky z pomerančů. Každou chvíli někdo zatahne za tuhý řemen u okna, okno cvakne, vyletí a je dusno.

Po chvíli je znovu otevřou, našťestí.

Děcko žvatlá. Jistě by bylo spokojeno, stejně jako já, kdyby vlak houpal a nehrčel.

Ani z okna se nesmíme naklonit, hned padne uhlík do očí a ba-bička lituje a nabízí na ukonejšenu hrst malin ze džbánku. Moc-krát děkuji, já už vystupuji!

V chlebníku se mi rozmáčklo jablko, promočilo plátno, nač jsem je vůbec brala s sebou. Pro ostudu.

Hrnu se po peroně a nastrkuji lístek. Naproti mi běží bratranec Láda, mává zeleným kloboukem. Tak pod', povídá. Hroch už čeká. Přijeli jsme s Fuksem a Černým.

Koně hrabou nedočkavě, lesknou se oba jako kovoví. Škubají se-
stříhanými hřívami.

Kufr si hod' dopředu.

Že jo, ba jo, mladý pane, dyť já to povídal, mumlá Hroch.

To jistě zašel do nádražní hospody. Že jo, ba jo, to říkával, když nás vozíval opilý z loukovské pouti.

Letos zase pojedeme.

Láda vyskakuje na kozlík vedle Hrocha, Hroch zavrčí vijó, kočár sebou cukne, zachrčí a jedeme.

Bič práská vzduchem. Prach a mouchy tancují jako hvízdající pavučiny. Je mi vzadu horko, ale jsem ráda, že letos zase vidím meze plné jiskřiček kvítí, svízele, na obzoru lesy.

Kola hrčí, v kočáře to praští, Hroch protřepává červený šnuptychl. Bártovo pole je hebounce zelené. Len? U Boušic osamělé břízky. Jeřáb, plný lišejníků. – Mouchy dorážejí a štípou. – Už tam budeme, říká Láda.

Josefodolská myslivna se popelí s rozkoší v lese na kopečku, má vrtivou korouhvičku. Pod ní je příkrý svah. – Hlučný potůček.

Tam kus dál jsme chodili na raky. Letos zase půjdeme.

Za alejí jeřábů rozpadlá dílna. Silnice je vyprahlá.

Kolem Hradilova strážního domku s červenými begoniemi, po kolejších a kamení; zařinčely podkovy, zaduněla kopyta. Vůz nadskočil a přeskočil.

Koně klusají dál vířícím šedým sametem. Vjíždíme do černého lesa. Tu nás loni honili cikáni a tamhle u březí jsme dělali první ohníček. Letos zase uděláme.

A už vidíme statek, hranici otýpek, vrata otevřená, někdo v nich stojí. To asi děda vyhlíží. Vidíte, už jedeme! Letos zase.

Fičíme kolem rybníka, hrstka děcek povyskočila, kachny začvachtaly, zvonička se mihla, rozpraskaná lávka, do kopce.

Mizerný Alík! Jen se zamotal černý ocas a jen tak tak, že nebyl pod koly. Zbrklouš, vyrazil od Lebedů. Zakvikl. Ale di, zalez, eště se uvidíme.

Dvě vylomené tyčky v plotě sadu, u rybníčka duby s žaludy, lísky a do dvora.

Zaklapala závora, děda zavírá vrata. Modrooká a červenolící služka Albínka se pootáčí před Rekovou boudou, Rek stojí v pozoru, Albínka mizí.

Co se schováváte, Albíno? Utíká do stodoly. Strýček s tetou vyšli na zápraží. Objímám dědu. Tak pod. Dlážděná předsínka je chladná jako sprcha, v prostorné světnici příjemno. Světlo se sem nahrnu-lo jasem shledání.

Stůl je slavnostně prostřen, na škrobeném ubruse s černými panáčky červená váza s metlicí, pod ní mísa s hranicí žlutých buchet, závějemi cukrovaných.

Pozdravujou Vás. Děkujeme.

Před sebou mám talířek smažených vajec.

Co Jirí? Jaké bylo vysvědčení? Jabloně? Moc stromů letos pomrzlo. Rostou houby? Letos zase jen lišky, sem tam kozák a křemeňák, o hříbky není k zavazení.

Máte kořata? Letos zase. – A máte králíky? To se musím jít hned podívat. – Letos zase.

Děda vypravuje

O KUNEMILI Milí kluci, co já jsem prodělal, to vy jste zajíci, lnu jsem míval až šedesát mandel, my jsme se nebáli sekání, ve čtyři jsme vstávali, v zimě mláčení, boty jsme měli dřeváky slamou vycpané, to nezáblo, mrazejky tehdy bejvaly a sněhu po uši, když jsem v lednu šel, chumelilo se a svět nebylo znát, kůlna nikde žádná, kde se schovat? Já byl takovej klučík, osmnáct devatenáct let a vedl jsem běhouny, sedum, až do Humpolce, kdybych bejval nebyl vorstřílenej, byl bych se neprotlouk, dlouho jsem chodil sám, až mě tatínek, bylo mu padesát, poslal sem do Kunemile, ve Františkově byli Bártovi a ten Másílkův mlejn vedle malýho mlejníka pod Kochánovem byl Bártů, Bártů otec z Kunemile měl Píchovu sestru a to je zvláštní, moje babička, Vlčková, tatínkova matka, byla z papírny tady od Josefodolu a sem do Kunemile chodila do školy.

Chlap, co tu o ten statek přišel, měl šest synů, mysleli, že se jich leknu, jinej by byl utek, ale na mne, pane, jste si nepřišli, zpustlý to bylo, pod došky, dřevěný stavení, samej šváb, ale pole u toho byla, tak sem se nebál, stavitelové nestáli za nic, najal jsem si zedníka a řek, udělej si úhel, natáhněte šňůru a šli jsme do toho, tatínek se přišel podívat a povídá, chlapče, to tady budeš stavět školu nebo hospodu, ale já jsem to chtěl mít pořádný, jak jsem to ve světě vokuok, bydleli jsme tehdy ve špejchárku, než bylo všechno hotový, chlívky jsme postavili klenutý, místo bylo na vršku, bylo vidět celou ves, na robotu odtud nechodili, býval tu svobodný pán, po něm to dostal Vondrák, toho zabili a prý hodili do studny, byl tu švec, Prdíček se jmenoval, ten si všiml, že se okov nechtěl potopit, pak se stal majetníkem Vlček, nebyl ženatej, měl tady jen služku, oba měli

strach, Vlček až jančil, dal postavit kapličku a modlil se u ní, koňskej handlíř ho svezl, jeli do Velišova na trh a tam byla hezká šenkýřka, hrome, ta byla hezká, věšeli tam krčmáře, dávali mu kořalku, ale on nechtěl, že to není zdravý a aby mu provaz dali pod ramena, že ho moc lechtá na krku.

O VESELÝCH ČASECH Za našich časů byli všichni dohromady, na posvícení jsme měli hostů jak malá svatba, přišli ze Smrčenska Vejsadovi, Dolnoměstský, odtamtud přijelo kolik rodin, Kocmanovi až od Brodu, Dvořákovi z Dlužin a Novákovi z Příseky, všechna přízeň se zvala, stoly se postavily až do předsíně a na zápraží; všem posvícenským hostům se musela návštěva oplácet, nám to trvalo, než sme se tam vždycky dostali, matčin otec byl nevejprava, matka taky, byla po něm, přijeli jsme na samotu za Brod, oni už spali, ale rozsvítili, masa měli napečenýho jen což, pak, že musíme někam k muzice, tak do Kříže, byli sme tam do rána, byl tam nákej moc veselej a taky přítel, k tomu sme šli ráno, měl zabítý prase, to byla řeč, u nás se zabíjelo nejmíň šest hus, na veselku Hedviččinu sme zabili dvě jalovice, dvě telata, dvě prasata. Já sem se na tancovačky třásl po tatínkovi, ten se něco z domu nautíkal, i když mu bránili: babička jde na půdu pro seno a vidí tam boty, povídá, to von utek a tady se skoval, duše sakramentská, žes byl na posvícení, ale ne, já jsem zmeškal, ona mu sáhla pod paží, dyť seš celej mokrej, tys tancoval, tatínek sliboval, nákej čas dělal dobrotu, ale za čas se zas osmělil a utek; pocestní chodili jeden takovej s velkou troubou, vždycky udělal za dveřma jen bum bam a dost, hodil troubu přes ra-

meno a šel, máma za ním volala, copak to máte zamrzlý? Neřek na to ani slovo, dyť to byl blázen! Tady někde v Boušicích dělali ty flašiny ty veliký jak truhla, dědek to nosil na zádech, taky s tím chodil k nám a nocoval tu, vždycky si vzal kliku s sebou do stáje a náš čeledín vzal kliku od fofru, dědka v chlívě zamk a hráli tu u kamen, naše holky tancovaly, dědek v chlívě bouchal, dobejval se ven, ráno mi povídal, vy ste večer hráli. Ale co vás nemá, povídám mu, to se vám zdálo, ale copak zdálo, přece ty svý písničky znám, ale kde by sme vzali kliku, copak ste s ní nespali?

Flašinetáři, to byli kluci prachmilionský, v Dolním Městě dědek nechtěl hrát jinak než s potvrzením starosty, tak jsme dycky vzali šesták a namočili v modrý barvě a obtiskli, to jo, hoši, takhle jo, ale jinak bych nehrál, párkrát do roka jsem tu nechával Karla Křikavu z Kojetic, mysliveckýho, byl študovanej, bejvalej voják, někdy se zdržel až tři dni, pral si tu a sušil, nosil s sebou houby a vařil si sám bramborovou polívku.

Marjánka Bedrníčková chodila po vejcích, pamatovala naši veselku a pokaždý nás chválila, ona bejvala ve sklárně dělnicí, že jsme poslali do továrny v Josefodole plnej ubrus koláčů, na Štědrej den jsme se postili, až večer byl kuba, holky se něco nasmály, když házely škrpálem přes hlavu s Andulou Šafářovou, co tu u nás sloužila, kam špička ukazovala, tím směrem se měly provdat, bezem trásly, psi štěkali ze všech stran, holky byly na roztrhání. Andula byla jako vítr, ukradla kramářovi o pouti husí hovínka, to je takový pepřený cukroví, a den nato si pustila při žehlení na nohu cihličku, povídá, to mám za ty husí hovínka, boty měly naše holky každá po páru, do Světlý do